

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัย: โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ปี 2550-2551)

ผู้วิจัย : ทีมงานวิจัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้สนับสนุน : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ผู้ประสานงาน : สถาบันรามจิตติ

ปี พ.ศ. : ตุลาคม 2552

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด จากตัวบ่งชี้คัดสรร (selected indicators) พฤติกรรมเด็ก ตลอดจนกรณีศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนเฉพาะเรื่องในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 19 จังหวัด โดยการวิเคราะห์รูปแบบหรือแบบแผนของปัญหาและความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมถึงปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ตลอดจนการค้นหารูปแบบแนวทางในการช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนสามารถลด/เลี่ยง/ป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัด หรือระดับอนุภูมิภาค รวมถึงการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรูปแบบการทำงานร่วมกันที่ยั่งยืนระหว่างองค์กร หน่วยงานและบุคคลในพื้นที่รวมถึงสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่นั้นๆต่อไปและเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอันจะนำไปสู่ดำเนินยุทธศาสตร์ระดับชาติและระดับพื้นที่ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยนี้ใช้แบบบันทึกข้อมูลทุติยภูมิตามกรอบตัวบ่งชี้ 3 ด้าน รวมทั้งสิ้น 18 องค์ประกอบย่อย 51 รายการ ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษาและ ด้านปัญหาสังคม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสำรวจแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนระดับประถมศึกษา-อุดมศึกษา จำนวน 35,826 คน ประกอบการทำกรณีศึกษาเชิงลึกรายกรณีหรือพื้นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงบวกหรือลบของเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาวะการณ์เด็กและเยาวชน สภาวะเสี่ยงด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เด็กมัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีวะ/อุดมศึกษา มีความคิดอยากทำคัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.40/29.26/27.48/30.82 เด็กประถม/มัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีวะ/อุดมศึกษา ที่เครียดจนนอนไม่หลับหรืออาเจียน คิดเป็นร้อยละ 24.02/25.65/35.71/32.13/40.80 ดูโทรทัศน์/VDO/VCD เป็นประจำคิดเป็นร้อยละ

67.56/69.32/64.84/61.30/52.67 ใช้เวลา (นาที : วัน) 166.76/151.62/147.22/152.24/148.54

จำนวนเด็กที่พยายามฆ่าตัวตาย/ฆ่าตัวตายสำเร็จ (ต่อประชากรแสนคน) ภาพรวม(0-25 ปี) คิดเป็น 18.83/3.72 เด็กอายุ ≤ 18 ปี คิดเป็น 16.68/2.20 และเด็กอายุ 19-25 ปี คิดเป็น 23.98/6.89

จำนวนเด็กบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรยานยนต์ (ต่อแสนประชากร) คิดเป็นร้อยละ 1,101.50/28.80

สภาวะเสี่ยงของเด็กด้านการศึกษา พบว่า อัตราของนักเรียนในระดับประถมศึกษา/มัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีววะ/อุดมศึกษา ที่โดดเรียนเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 1.19/0.78/1.76/2.21/2.09

ลอกการบ้านหรือลอกข้อสอบเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.88/53.34/75.04/64.20/59.96

รู้สึกปลอดภัยมากเวลาไปโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 38.22/21.39/25.87/20.64/21.24

ลาออกกลางคัน คิดเป็นร้อยละ 1.59/2.70/0.57/5.64/6.45

ย้ายโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.02/3.35/ 1.39/1.14/0.94

สภาวะเสี่ยงด้านสังคมของเด็ก พบว่า เด็กประถมศึกษา/มัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีววะ/อุดมศึกษา ที่เกี่ยวกับเพื่อนตอนกลางคืนเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 1.33/2.16/3.95/5.52/6.79

ซื้อของตามห้างสรรพสินค้าเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 11.68/12.92/15.23/11.95/16.70

เด็กมัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีววะ/อุดมศึกษา คิดว่าจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนเรียนจบ คิดเป็นร้อยละ 5.33/6.17/11.15/10.02

ยอมรับการอยู่ก่อนแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 24.57/37.32/51.58/60.55

มีเพื่อนนักเรียนที่รักเพศเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 41.04/52.27/32.73/37.35

และจำนวนเฉลี่ย (คน)ของเพื่อนนักเรียนที่รักเพศเดียวกัน 2.33/2.83/2.13/2.08

เด็กประถมศึกษา/มัธยมต้น/มัธยมปลาย/อาชีววะ/อุดมศึกษา ที่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 15.66/22.75/33.37/25.75/26.25

ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครูอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 12.97/10.49/8.73/9.98/10.29

จะกลับมาทำงานในจังหวัดที่เรียนหนังสือหลังเรียนจบแล้ว คิดเป็นร้อยละ 53.25/37.68/40.76/38.35/45.03

เล่นไพ่เป็นครั้งคราวถึงประจำ คิดเป็นร้อยละ 13.49/21.70/30.97/33.71/31.52

พนันบอลเป็นครั้งคราวถึงประจำ คิดเป็นร้อยละ 7.44/11.02/16.67/17.08/15.82

รับแท่งเงินโพนบอลเป็นครั้งคราวถึงประจำ คิดเป็นร้อยละ 3.67/3.22/4.46/5.61/6.41

ซื้อหวยใต้ดินเป็นครั้งคราวถึงประจำ คิดเป็นร้อยละ 3.65/5.77/9.77/14.59/22.18

ซื้อล็อตเตอรี่เป็นครั้งคราวถึงประจำ คิดเป็นร้อยละ 7.93/7.95/8.25/ 13.53/21.21

พบเห็นการเสพยาเสพติดในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.34/10.41/11.00/13.98/15.54

พบเห็นการพกอาวุธในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.79/27.52/28.50/26.64/23.07

ถูกขู่กรรโชกทรัพย์ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.05/8.16/6.97/5.74/7.66

ถูกทำร้ายร่างกายในสถานศึกษา 21.14/17.82/19.65/ 14.36/13.77

คิดว่าประเทศเรามีการทุจริตคดโกงมาก คิดเป็นร้อยละ 43.93/52.05/69.04/60.25 /64.12

อัตราส่วนของการจดทะเบียนสมรสต่อการหย่าร้างเท่ากับ 4.16 : 1

จำนวนเด็กสตรี 19 ปีและต่ำกว่าที่มาทำคลอดต่อประชากรแสนคน ภาพรวม/10-14ปี/15-19ปี คิดเป็นร้อยละ 431.44/106.60/ 761.27

จำนวนเด็ก 18 ปี และต่ำกว่าที่ถูกล้วงละเมิดทางเพศต่อประชากรแสนคนเท่ากับ 12.04

จำนวนเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจต่อประชากร

แสนคนเท่ากับ 57.65 จำนวนเด็กที่ขอรับการบำบัดยาเสพติดต่อประชากรแสนคนเท่ากับ 191.32 จำนวนพื้นที่ติดต่อประชากรแสนคน ทั้งจังหวัด/ เฉพาะเขตเมือง เท่ากับ 102.35/76.33 จำนวนพื้นที่เสี่ยงต่อประชากรแสนคน ทั้งจังหวัด/เฉพาะเขตเมือง เท่ากับ 40.86/305.50 จำนวนร้านอินเทอร์เน็ตในเขตอำเภอเมืองต่อประชากรแสนคน 18.71

2. รูปแบบของปัญหาที่เป็นปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การเก็บกตจากการเรียน คบเพื่อนเสียเพื่อนพาเสี่ยง สื่อขั้วยุ การแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดและความรุนแรง การมีเพศสัมพันธ์เสรีในวัยรุ่น และ ความต้องการรักรวยทางลัด ปัจจัยสร้าง ได้แก่ สถาบันการศึกษา/ สื่อสร้างสรรค์ สถาบันศาสนา/พื้นที่สร้างสรรค์ และความสัมพันธ์ครอบครัว/ญาติ/พี่น้อง

3. รูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน คือ ขจัดร้าย ขยายดี มีภูมิคุ้มกัน ได้แก่ การมีครอบครัวคุณภาพ การศึกษาคุณภาพ สื่อคุณภาพ และพื้นที่คุณภาพ

4. ผลการขับเคลื่อนข้อมูลและยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็ก มีดังนี้

1) มีการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมืองนำอยู่/ตำบลนำอยู่สำหรับเด็กในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ขอนแก่น ยโสธร เลย สุรินทร์ และอุบลราชธานี

2) สามารถจัดทำยุทธศาสตร์เมืองนำอยู่/ตำบลนำอยู่สำหรับเด็ก

3) มีการขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบถนนเด็กเดินและดำเนินการอย่างต่อเนื่องในจังหวัดมหาสารคามและอุบลราชธานี

4) มีการขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบบ้านหลังเรียนกิจกรรมหลังเรียนที่มีการเรียกชื่อต่างกันออกไป คือ บ้านหลังเรียนจังหวัดเลย บ้านหลังเรียนปทุมทวดครูสิงห์จังหวัดมหาสารคาม ส่วนหลังเรียน โรงเรียนบ้านโตนด เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ห้องเรียนคนหลายวัย โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 แหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยขยายเข้า อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ศูนย์ตุ้มโฮมลูกหลานบ้านเหล่าลิงจังหวัดร้อยเอ็ด

5) มีการร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับสำนักงานท้องถิ่นและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 เพื่อพัฒนารูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมหลังเรียนแต่ละจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้ง 11 จังหวัด

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของจังหวัดต่างๆ พบว่า ควรกำหนดยุทธศาสตร์เชิงเป้าหมาย คือ ให้มีการศึกษาคุณภาพ ครอบครัวคุณภาพ พื้นที่คุณภาพ และสื่อคุณภาพและให้มีการดำเนินงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ด้วยมาตรการขจัดร้าย ขยายดี มีภูมิคุ้มกัน ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

Abstract

Research Review: Follow-up Project Concerning Child Watch in Each Province of the North-Eastern Region of Thailand.

Authors: The northeastern research team

Supporters: The Thailand Research Fund

Coordinators: The Ramjitti Institute

Year of Research: October 2009.

This research aims to survey child and youth situation in provincial level from behaviour selected indicators including child and youth problem specific case study within Northeastern Part, total 19 provinces using pattern or theme analysis of the child and youth problems and risks including risk factors in youth group in the region as well as seeking ways/patterns to assist child and youth to reduce/avoid/prevent themselves from various risk factors, driving for movement in provincial level or sub - region including seeking ways to encourage for participation and sustainable collaboration between organizations, agencies and individuals in the area that included education institutes, government organization, NGOs, and public organization in child and youth development in such area and to give recommendations on policy that lead to national and regional level strategies on increasing child and youth development efficiency This research used secondary data recording following 3 indicators, total 18 components, 51 items, includes health, education, and social problem aspects from the related agencies and primary data from primary – higher education level child and youth, total 35,826 persons, together with by – case or regional – case study on positive or negative behaviour of child and youth.

Research result found that :

Child and youth situation, health risk found that junior high school, senior high school, vocational study, and higher education study students have thought of making surgery in the percentage of 19.40/29.26/27.48, and 30.82 respectively. Primary school, junior high school, senior high school, vocational study, higher education students serious that caused vomit or non – sleep in percentages of 24.02/25.65/35.71/32.13, and 40.80

respectively. Watching TV/VDO/VCD regularly in percentages of 67.56/69.32/64.84/61.30, and 52.67 and spent 166.76/151.62/147.22/152.24, and 148.54 (minutes per day), respectively. Child attempted to suicide / succeed suicide (per 100,000 populations) overall (0 – 25 yrs.) percentage of 18.83/3.72 , whereas child age \leq 18 yrs. is 16.68/2.20 and child age 19 – 25 years is 23.98/6.89 percents. The percent age per 100,000 populations injured / dead from motorcycle accident of the children was 1,101.50/28.80

Risk factor of the child found that regular learning absent students rate of primary school, junior high school, senior high school, vocational study, higher education students in percentages were 1.19/0.78/1.76/2.21, and 2.09 ; duplicate of homework or exam in percentages were 33.83/53.34/75.04/64.20, and 59.96 ; feel very safe in going to school, college, and university in percentages were 38.22/21.39/25.87/20.64, and 21.24 ; immediately retire in percentages were 1.59/2.70/0.57/5.64, and 6.45 ; change their school in percentages were 2.02/3.35/1.39/1.14, and 0.94. Social risk for child found that regular night play of primary school, junior high school, senior high school, vocational study, and higher education students were 1.33/2.16/3.95/5.52, and 6.79 ; regular shopping in department store were (in percentages) 11.68/12.92/15.23/11.95, and 16.70 respectively. Possibility of junior high school, senior school, vocational study, and higher education students to have sex relation before finished education in percentage were 5.33/6.17/11.15, and 10.02 ; accepts of living together before married in percentage were 24.57/37.32/51.58, and 60.55 ; having homosexual friend in percentage were 41.04/52.27/32.73, and 37.35 and average number of 2.33/2.83/2.13, and 2.08 (persons).

The elementary school, junior high school, senior high school, vocational study, and higher education students consult personal problem with friends in percentage were 15.66/22.75/33.37/25.75, and 26.25 ; consult personal problem with teachers in percentage were 12.97/10.49/8.73/9.98, and 10.29 ; will return to work in the province studied in percentage were 53.25//37.68/40.76/38.35, and 45.03 ; occasionally to regularly plays card in percentage were 13.49/21.70/30.97/33.71, and 31.52 ; occasionally to regularly gamble football game in percentage were 7.44/11.02/16.67/17.08, and 15.82 ; being occasionally to regularly a football gambling dealer in percentage were 3.67/3.22/4.46/5.61/6.41 ; occasionally to regularly purchase under ground lottery in percentage were 3.65/5.77/9.77/14.59, and 22.18 ; occasionally to regularly purchase of

lottery in percentage were 7.93/7.95/8.25/13.53, and 21.21 ; found in school drug taking in percentage were 7.34/10.41/11.00/13.98, and 15.54 ; found carrying weapon in school in percentage were 21.79/27.52/28.50/26.64, and 23.07 ; extorted in school in percentage were 7.05/8.16/6.97/5.74, and 7.66 ; harmed at school in percentage were 21.14/17.82/19.65/14.36, and 13.77 ; thought of the very corruption our country faced in percentage were 43.93/52.05/69.04/60.25, and 64.12 ; married registration number – divorce number ratio was 4.16 : 1 ; per 100,000 persons, woman age 19 years and below that delivered, overall age 10 – 14 years, and age 15 – 19 years were 431.44/106.60, and 761.27, respectively ; percentage Of children age 18 years and below have been sex abused per 100,000 persons was 12.04; per students in percentage was 57.65; children received drug addict treatment per 100,000 persons was 191.32; good area per 100,000 population in the entire province/urban area were 102.35/76.33; risk area per 100,000 population in entire province/urban area were 40.86/305.50; and Internet shop quantity per 100,000 population was 18.71.

2) Problem that are child risk factors includes: studying depression, associated with bad friend, provoked media, prevailing of drug and violent cases, free sex in youth, and short way millionaire need. Constructive factors includes: education institute/ constructive media, religion institute/ constructive area and family/ relative/sibling relationship.

3) pattern and ways for child and youth development was=bad removal, good expansion, and immunity construct, ie. Qualified family, education qualified, qualified media, and qualified area

4) Data and approach driving result for child development were:

4.1) There was an approach driving result for child development called remarkable town / Tambon for children in Mahasarakham, Khonkaen, Yasothorn, Roi-et, Surin, and Ubon Ratchathani provinces.

4.2) Ability of create “remarkable town /Tambon” approach for children.

4.3) Have had a driving activity called “child path” and continuously operate in Mahasarakham and Ubon Ratchathani Provinces

4.4) Have had a driving activity in the name of “after study home/activity” with different names such as Loei Province After study Home; Poothuod

Krusing After Study Home in Mahasarakham; After study Garden of Banduone school, Mahasarakham ; After study Garden of Banduone school, Mahasarakham Basic Education Office Area2. Multiple ages classroom, Ban Menyai school, Mahasarakham Basic Education office Area 1; Yaihouse Free Learning Plece, Phayakkhaphoompisai District, Mahasarakham Province; and Toom-home-look-lai center, Ban Laoting,Roi-et Province.

4.5) Joined the activities arrangement with Drug control Office, Regional 4 to develop the appropriate “after study activities” in each province under Drug Control Office responsible, total 11 provinces.

5) Recommendation on policy level, from provincial recommendations synthesis found that targeting approach should be defined namely: to have qualified education, qualified family , qualified area, and qualified media and also have integrity operation with agencies by “bad removal,good expansion,and with immunity that have move efficiency.